

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Statens jordbruksverk

Yttrande över förslag till ändrade föreskrifter om investeringsstöd och projektstöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Jordbruksverket beskriver att förslaget till ändrade föreskrifter om investeringsstöd och projektstöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling bland annat innehåller:

- nya bestämmelser om investeringsstödet för förädling av jordbruksprodukter som väntas införas 2024
- nya villkor som ska regleras nationellt i stället för på EU-nivå i programperioden 2023–2027
- ändringar i definitioner, gemensamma villkor, åtgärdsspecifika villkor och bilagor, och redaktionella ändringar

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Jordbruksverket beskriver att en ny programperiod för EU:s gemensamma jordbrukspolitik inleddes 2023. Inför den nya programperioden har nya grundläggande regelverk tagits fram på EU-nivå och varje medlemsland har även tagit fram en så kallad strategisk plan som beskriver landets jordbrukspolitik för perioden 2023–2027. Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027 utgör en ram för regelverket kring stöden i den nya programperioden. I och med ändrade regler på EU-nivå och en ny svensk strategisk plan så ändras föreskrifterna om investeringsstöd och projektstöd.

Vad gäller förslaget till nya bestämmelser om investeringsstöd för förädling av jordbruksprodukter så anger Jordbruksverket att stödet får lämnas till jordbruksföretag som driver annan verksamhet än avel med och uppfödning av hästar, trädgårdsföretag eller rennäringföretag samt till små företag. Stödet får enbart lämnas för förädling av livsmedel där huvudråvarorna avser jordbruksprodukter enligt bilaga I till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller naturprodukter. Jordbruksverket beskriver inte förslagets bakgrund eller syfte. Jordbruksverket föreslår även ändringar gällande investeringsstödet för

diversifiering till annan verksamhet än jordbruk. Här beskriver Jordbruksverket att ändringarna innebär att stöd får lämnas till jordbruksföretag som huvudsakligen bedriver annan verksamhet än avel med och uppfödning av hästar. Skälet är att diversifiering endast får ske till annan verksamhet än jordbruksverksamhet. Stöd får lämnas för hästturism eller liknande verksamhet, eftersom det inte räknas som jordbruksverksamhet. Genom att ordet "huvudsakligen" används i regleringen kan företag som har hästuppfödning i marginell omfattning bli aktuella för stöd. Jordbruksverket beskriver vidare att ett tillägg väntas i förordningen som innebär att stöd endast får lämnas till annan verksamhet som bedrivs på den eller de fastigheter där jordbruks- eller trädgårdsföretaget bedriver sin verksamhet. Detta gäller inte rennäringföretag, företag som drivs av en fysisk person som även driver ett rennäringföretag eller företag som drivs av en fysisk person som vid tidpunkten för ansökan är närstående till en fysisk person som driver ett rennäringföretag. Jordbruksverket anger att skälet till detta är att diversifiering handlar om att utveckla jordbruksföretag och förbättra företagets ekonomi. Jordbruksverket anger att investeringar därför ska göras på samma plats som jordbruksföretaget. För rennäringen går det inte att specificera en plats på samma sätt, menar Jordbruksverket. Jordbruksverket beskriver övriga förslag på sidorna 2–22 i konsekvensutredningen.

Regelrådets bedömning. Jordbruksverkets beskrivningar av vad förslagen innebär är tydliga. I de flesta beskrivningar framgår syfte och bakgrund tydligt. För några förslag, däribland investeringsstödet till förädling, är bakgrunden till och syftet med förslaget oklart. Vad gäller ändringarna i stödet till diversifiering till annan verksamhet än jordbruksverksamhet så beskriver Jordbruksverket att ett tillägg kommer att göras i förordningen som innebär att stöd endast får lämnas till annan verksamhet som bedrivs på den eller de fastigheter där jordbruks- eller trädgårdsföretaget bedriver sin verksamhet. Utifrån denna beskrivning är det otydligt om rennäringföretag kan komma att uteslutas från stödet. Det är även oklart hur stödet lämnas idag och vad som är bakgrunden till denna ändring, det vill säga om det till exempel är av rättsliga skäl som ändringen föreslås.

Regelrådet finner beskrivningen av förslagens syfte och bakgrund godtagbar trots önskvärda förtydliganden.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Vad gäller förslaget om stöd till förädling av jordbruksprodukter så anger Jordbruksverket att om reglerna om investeringsstöd för förädling av jordbruksprodukter i 100–104 §§ inte fastställs i föreskriften skulle det vara svårt för stödsökanden att på förhand veta vilka företag stödet får lämnas till, vilka villkor som gäller för att få stöd, hur urval av ansökningar sker och vilka utgifter som är stödberättigande. För den handläggande myndigheten skulle detta enligt Jordbruksverket medföra en risk för ineffektiv handlägningsprocess. Jordbruksverket bedömer att det inte finns någon alternativ lösning till att föreskriva om bestämmelserna om syftet med stödet ska kunna uppnås.

Gällande stödet till diversifiering till annan verksamhet än jordbruksverksamhet beskriver Jordbruksverket att om 15 § inte ändras så skulle företag som har hästuppfödning i marginell omfattning inte kunna bli aktuella för stöd. Om tillägget gällande att stöd endast får lämnas till annan verksamhet som bedrivs på samma fastighet som den ursprungliga verksamheten inte införs skulle syftet med stödet inte uppnås. Eftersom diversifiering handlar om att utveckla jordbruksföretag och förbättra företagets ekonomi behöver investeringar göras på samma plats som jordbruksföretaget. Bestämmelsen skulle inte heller stämma överens med den svenska förordningen fullt ut. Eftersom paragrafen bara upplyser om vad som fastställts i

svensk förordning bedömer Jordbruksverket att det inte finns någon alternativ lösning. Vad gäller övriga förslag beskrivs alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd på sida 22–28 i konsekvensutredningen.

Regelrådets bedömning. Jordbruksverket redogör på ett utförligt sätt förslagets alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd.

Regelrådet finner beskrivningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Jordbruksverket anger att regleringen är förenlig med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Regelrådets bedömning. Jordbruksverket är tydlig i sin bedömning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten. Regelrådet finner att Jordbruksverket dock skulle kunna utveckla bedömningen och ange vilka skäl som ligger bakom denna. Regelrådet konstaterar att det i övriga delar i konsekvensutredningen framgår att förslagen följer av ändringar i relevant EU-lagstiftning såväl som den nationella strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027.

Regelrådet finner beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar trots önskvärda förtydliganden.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Jordbruksverket anger att föreskriften är planerad att träda i kraft den 1 februari 2024, då investeringsstödet väntas införas. Jordbruksverket anger att en förutsättning för att kunna besluta om ändrade föreskrifter är att överordnade bestämmelser, bland annat om investeringsstödet för förädling av jordbruksprodukter, förs in i förordningen (2022:1826) om EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Jordbruksverket beskriver att föreskriftens ikraftträdande även är beroende av EU-kommissionens formella godkännande av ändringar i Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027. Vissa ändringar i föreskriften gäller ändringar i den strategiska planen. Om EU-kommissionen har synpunkter som innebär att den strategiska planen behöver ändras innan den kan godkännas kan även föreskriften behöva justeras.

Jordbruksverket beskriver att det finns ett behov av informationsinsatser gällande ikraftträdandedatum och innehållet i föreskriftsändringen. Jordbruksverket anger att informationsinsatser kommer att ske på Jordbruksverkets webbplats och via e-postutskick. Jordbruksverket anger att samråds- och remissinstanser kommer att informeras via e-post när föreskriften är beslutad.

Regelrådets bedömning. Jordbruksverket beskriver tidpunkten för ikraftträdande samt vilka anledningar som ligger bakom vald tidpunkt. Jordbruksverket beskriver även behovet av speciella informationsinsatser samt hur man planerar att genomföra dessa. Beskrivningarna är tydliga.

Regelrådet finner beskrivningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Jordbruksverket beskriver att man i stället för antalet företag som berörs av föreskriftsförslaget utgår från antalet ansökningar om stöd och utbetalning som företagen väntas lämna in. Jordbruksverket anger att anledningen till detta är att ett företag kan skicka in flera ansökningar om stöd och utbetalning, då företaget kan genomföra flera investeringar eller insatser. Detta innebär enligt Jordbruksverket att ett företag kan beröras av den administrativa kostnad som ansökan medför mer än en gång.

Jordbruksverket beskriver att man i konsekvensutredningen till Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2022:27) om investeringsstöd och projektstöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling uppskattade att företagen lämnar in ungefär 1 700 ansökningar om stöd per år under perioden 2023–2027 och 3 500 ansökningar om utbetalning per år under perioden 2023–2029. Jordbruksverket bedömer att dessa uppgifter är oförändrade.

Med anledning av införandet av investeringsstödet för förädling av jordbruksprodukter i föreskriften lägger Jordbruksverket till detta stöd till tidigare uppgifter. Jordbruksverket uppskattar att företagen lämnar in ungefär 100 ansökningar om investeringsstöd för förädling av jordbruksprodukter per år under perioden 2024–2027 och 160 ansökningar om utbetalning per år under perioden 2024–2029. Jordbruksverket anger att företagen sammanlagt väntas lämna in ungefär 1 800 ansökningar om stöd per år och 3 660 ansökningar om utbetalning per år.

Jordbruksverket anger att de företag som berörs av föreskriftsförslaget är verksamma inom jordbruk, trädgård, rennäring, besöksnäring, livsmedel, näringslivsutveckling, skogsbruk och hästnäring. Även företag som genomför investeringar som används i jordbruksverksamhet berörs av regleringen. Jordbruksverket anger vidare att företagens storlek varierar, då mikroföretag, små företag, medelstora företag och stora företag har möjlighet att söka stöd. Jordbruksverket bedömer att det är rimligt att företag av olika storlek söker stöd under programperioden.

Regelrådets bedömning. Jordbruksverket redogör på ett tydligt sätt vilka branscher som berörs. Jordbruksverket har inga uppgifter om hur många företag som kan komma att ansöka om stödet utan anger i stället hur många ansökningar som man förväntas få in. Regelrådet finner att det är positivt att Jordbruksverket på annat sätt uppskattar antalet berörda företag men konstaterar också att uppskattningen saknar en redovisning av hur man kommer fram till just 100 ansökningar. Regelrådet konstaterar vidare att det på förhand är svårt att veta hur storleken på företagen som kommer att ansöka om stödet kommer att fördela sig, varför avsaknaden av en sådan redogörelse i detta fall är godtagbar. Regelrådet konstaterar dock att redovisningen av berörda företag fokuserar på förslaget om att införa investeringsstöd till förädling av jordbruksprodukter och att redogörelser över vilka företag som påverkas av andra förslag, till exempel förslaget om diversifiering till annan verksamhet än jordbruksverksamhet, saknas.

Regelrådet finner beskrivningen av berörda företag utifrån bransch godtagbar. Regelrådet finner beskrivningen av berörda företag utifrån antal och storlek bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Jordbruksverket anger att de administrativa kostnader som genereras av föreskriftsförslaget uppgår till totalt ungefär 727 300 kronor per år. Vid beräkning av företagens administrativa kostnader har Jordbruksverket utgått från Tillväxtverkets beräkningsformel för administrativa kostnader för förändrad tidsåtgång: Förändrad tidsåtgång x (lönekostnad x 1,84) x frekvens x population.

För lönekostnad har Jordbruksverket använt beloppet 340 kronor per timme, vilket även används som enhetskostnad vid stöd för eget arbete. Schablonvärdet 1,84 inkluderar semesterersättning, arbetsgivaravgifter och en overheadkostnad. Overheadkostnaden är ett schabloniserat påslag om 25 procent av den övriga kostnaden. Den omfattar kostnader som all verksamhet har, till exempel kostnader för företagsledning, lokaler och försäkringar.

Vad gäller stödet till kompetensutveckling och kravet på nya uppgifter att lämna in vid ansökan om utbetalning beräknas den administrativa kostnaden att öka med ungefär 26 600 kronor per år och för förslaget om investeringsstöd till förädling så väntas den administrativa kostnaden öka med 700 700 kr per år. Vidare beskrivningar av uträkningarna finns på sida 31–33 i remissen samt i bilagan om administrativa kostnader. I bilagan om administrativa kostnader framgår den ökade administrativa kostnaden för stödet till kompetensutveckling om 26 600 kr per år. För investeringsstödet till förädling framgår dock enbart den väntade administrativa kostnaden per år för ansökan om stöd (300 300 kr) men ej för ansökan om utbetalning (400 400 kr).

Regelrådets bedömning. Jordbruksverkets beskrivning av vilka administrativa kostnader som förslaget väntas medföra är tydlig och pedagogisk. Det är dock oklart varför enbart den förväntade kostnaden per år för ansökan om investeringsstödet för förädling framgår i bilagan över administrativa kostnader medan kostnaden för ansökan om utbetalning saknas, detta hade kunnat förtydligas i det fall det finns ett skäl bakom detta eller kompletteras i det fall uppgiften finnas i tabellen.

Regelrådet finner beskrivningen av påverkan på berörda företags administrativa kostnader godtagbar trots önskvärda förtydliganden.

Andra kostnader och verksamhet

Jordbruksverket bedömer att förslagen inte medför ytterligare kostnader eller förändringar för företagens verksamhet, utöver det som redovisas i övriga delar av konsekvensutredningen.

Regelrådets bedömning. Jordbruksverket bedömer att förslaget inte medför ytterligare kostnader eller förändringar för företagens verksamhet. Regelrådet konstaterar dock att investeringsstödet till förädling kan medföra positiva effekter för företag i form av ökat stöd, detta gäller även stödet till diversifiering till annan verksamhet än jordbruksverksamhet, vilket leder till att fler företag i hästnäringen omfattas av stödet. Med tanke på att förslaget syftar till att stärka dessa näringar så bör de förväntade ekonomiska konsekvenserna för dessa företag beskrivas. Regelrådet uppfattar även att förslaget till tillägg om att stöd till annan verksamhet än jordbruksverksamhet endast får lämnas till annan verksamhet som bedrivs på samma fastighet som den ursprungliga verksamheten, kan innebära att vissa företag inte längre är berättigade till detta stöd. Om så är fallet bör påverkan på dessa företags kostnader beskrivas.

Regelrådet finner beskrivningen av påverkan på berörda företags andra kostnader och verksamhet bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Jordbruksverket anger att alla företag inom de berörda branscherna för respektive insats har möjlighet att söka stöden. Inom vissa insatser används ett urvalsförfarande för att välja ut vilka aktörer som ska beviljas stöd. Jordbruksverket anger att de företag som prioriteras i urvalsförfarandet och beviljas stöd därmed får en konkurrensfördel gentemot de företag som inte beviljas stöd. Ett företag som inte beviljats stöd under en beslutsomgång, utlysning, upphandling eller löpande har dock möjlighet att söka stödet igen, och får på så sätt en ny möjlighet till ökad konkurrenskraft. Jordbruksverket anger att det som gynnar företagens konkurrensförhållanden främst är att företagen med hjälp av stöden kan genomföra satsningar som de annars kanske inte skulle haft möjlighet att prioritera.

Jordbruksverket anger att införandet av investeringsstödet för förädling av jordbruksprodukter syftar till att öka konkurrenskraften för de företag som har möjlighet att söka stödet, det vill säga jordbruksföretag, trädgårdsföretag och rennäringföretag samt små företag som bedriver livsmedelsförädling.

Regelrådets bedömning. Jordbruksverket beskriver påverkan på konkurrensförhållanden för berörda företag. Beskrivningen är tydlig. Jordbruksverket beskriver att ett urval sker för vissa stöd. Det vore här önskvärt med kompletterande information om vilka stöd i just detta förslag där ett sådant förfarande gäller. Regelrådet konstaterar att förslaget om investeringsstöd till förädling kan stärka jordbruksföretagen vilket är positivt. Regelrådet konstaterar samtidigt att beroende på vilken sorts förädling som jordbruksföretag kommer att satsa på, och i vilken utsträckning, kan det påverka konkurrensförhållanden med andra företag där sådan förädling i vissa fall annars hade kunnat äga rum. Detta är en aspekt som Jordbruksverket inte lyfter i sin konsekvensutredning och där kompletterande information hade varit önskvärd.

Regelrådet finner beskrivningen av påverkan på konkurrensförhållanden för berörda företag godtagbar trots önskvärda förtydliganden.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Jordbruksverket anger att förslagen inte har någon påverkan på företagen i andra avseenden.

Regelrådets bedömning. Jordbruksverkets beskrivning är kort och tydlig.

Regelrådet finner beskrivningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Jordbruksverket anger att de krav som ställs i forskriften är utformade för att inkludera alla typer av företag, även små företag. Målet är att en rad olika aktörer ska verka på landsbygden för att bidra till landsbygdsutveckling. Jordbruksverket bedömer därför att det inte finns några särskilda skäl att ta hänsyn till små företag vid utformningen av reglerna.

Regelrådets bedömning. Jordbruksverket beskriver att det inte finns några särskilda skäl att ta hänsyn till små företag vid reglernas utformning samt skälen bakom denna bedömning. Beskrivningen är tydlig. Jordbruksverket beskriver dock inte hur förslagen väntas påverka små företag, vilket är en brist.

Regelrådet finner beskrivningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning bristfällig.

Sammantagen bedömning

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets bakgrund och syfte, alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd, förslagets överensstämmelse med EU-rätten, särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser, berörda företag utifrån bransch, påverkan på företagens administrativa kostnader, påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag och regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar. Regelrådet finner beskrivningen av berörda företag utifrån antal och storlek, påverkan på företagens andra kostnader och verksamhet och beskrivningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning bristfällig.

Regelrådet finner att Jordbruksverket gör en väldigt tydlig beskrivning av de olika förslagen. Jordbruksverket gör även en mycket tydlig beskrivning av förslagets väntade påverkan på företagens administrativa kostnader, såväl som beräkningarna bakom denna uppskattning. Konsekvensutredningen har ett tydligt fokus på investeringsstödet till förädling men brister i sin redogörelse av övriga förslag. Det är förvisso bra att konsekvensutredningar fokuserar på de förslag som är av mer omfattande karaktär och som väntas ha faktiska effekter för företagen, men i detta fall uppfattar Regelrådet att det finns flera förslag vars effekter tydligare bör redogöras för i konsekvensutredningen. Detta gäller framför allt förslaget om diversifiering till annan verksamhet än jordbruksverksamhet. Därmed bedömer Regelrådet att konsekvensutredningen är bristfällig, trots att vissa beskrivningar är mycket väl genomförda.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 21 november 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Erik Palm

Anna-Lena Bohm

Ordförande

Erik Palm

Föredragande